

pääsihteeri Tuija Karanko

18.10.2021

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

**PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N ASiantuntijalausunto aiheesta
HE 146/2021 VP hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi
vuodelle 2022**

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä noin 5 100 miljoonaa euroa. Talousarvioesitys ensi vuodelle on noin 5 % korkeampi kuin vuonna 2020. Lisäys johtuu pääosin monitoimihävittäjähankinnan (HX) kustannuksista (arvonlisäveromenoista). **Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry pitää tärkeänä, että puolustusministeriön hallinnonalan talousarvioesitys hyväksytään esitetyllä tasolla.**

Toimintaympäristön kuvauksessa nostetaan esille myös kokonaismaanpuolustus ja kokonaisturvallisuus. Talousarvioesityksen mukaan "Kansallinen varautuminen muodostaa perustan myös materiaallisen valmiuden turvaamiselle ja hankinnoille kriisitilanteessa." Turvallisuusympäristön edellyttämä varautuminen, valmius sekä uusien teknologioiden hyödyntäminen korostuvat myös puolustusvoimia tukevassa suomalaisessa teollisuudessa. Yritykset ovat kehittäneet ja kehittävät kykyjään ja valmiuttaan jatkuvasti, jotta ne suoriutuvat niille määritellyistä tehtävistä kaikissa turvallisuustilanteissa. **Näemme tärkeänä, että talousarvioesityksen linjaus myös toteutuu puolustushallinnon hankintatoimessa, ts. kriittisillä teknologia-aloilla tilauksia kohdistetaan kotimaahan, kun se on huoltovarmuussyistä perusteltua.**

Hallinnonalan toiminnalliset tulostavoitteet ja niiden toteutuminen

Puolustusministeriön määrärahojen (momentti 27.01) toiminnallisissa tulostavoitteissa on mm. strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta. Korostamme, että kokonaisuuteen kuuluu myös HX- hankkeen teollisen yhteistyön projektien laadukas ja oikea-aikainen hallinta. **Puolustusministeriön tulee kohdistaa resursseja (1 htv) tähän tärkeään toimeen, jotta voidaan varmistua siitä, että teollisen yhteistyön projektit tuottavat suunnitellun ja sovitun lopputuloksen.**

Puolustusvoimien määrärahojen (momentti 27.10.) selvitysosassa todetaan, että puolustuksen ylläpidon ja kehittämisen painopisteet ovat mm. puolustusvalmiuden ylläpito ja materiaallisen valmiuden kehittäminen. Tavoitteena on mm. puolustusmateriaalin hankintaprosessin tehostaminen (suunnittelu, toteutus ja seuranta). Tämä on teollisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää. **Puolustusvoimien tulee kohdistaa riittävästi resursseja hankintojen toteuttamiseen, jotta jo päätetyt hankinnat voidaan toteuttaa kohtuullisessa ajassa.**

pääsihteeri Tuija Karanko

18.10.2021

Puolustusvoimien tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) rahoituksen tärkeys

Uusi Puolustusselonteko sekä Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (2018) korostavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) sekä kansallisen osaamispuheen tärkeyttä.

Puolustusvoimien TKI -toiminnan tarve ja määrärahojen riittävyys korostuvat tulevaisuuden suorituskykyä kehitettäessä sekä yhteistyössä suomalaisen teollisuuden kanssa. Kansallisen rahoituksen tarve korostuu EU:n puolustustutkimus- ja suorituskykyhankkeissa (EDF), joihin suomalainen teollisuus osallistuu aktiivisesti. Jotta suomalainen teollisuus kykenee osallistumaan hankkeisiin, tulee Suomen valtiona osallistua projekteihin myös rahallisesti, sillä rahoitusta hakevan konsortion ja mukana olevien jäsenmaiden tulee kattaa EU-rahoituksen ulkopuolelle jäävät kulut.

TKI-toiminta on myös keskeinen osa merkittävien hankkeiden riskienhallintaa. Ne edellyttävät riittävää ymmärrystä järjestelmien tarkoituksenmukaisista suorituskykyvaatimuksista, elinkaarikustannuksista, huoltokonseptista ja järjestelmien kriisiajan käytön ja ylläpitämisen edellyttämästä kansallisen osaamisen kehittämisestä. TKI-toiminnalla voidaan mm. riskejä sisältävät kehittämis- ja integrointitehtävät erottaa varsinaisesta hankinnasta.

Hallinnonalan TKI -toiminnalle ei ole omaa tilausvaltuutusta eikä TKI-toiminnan suuruutta ole esitetty talousarvioesityksessä. **PIA toistaa jo useampana vuotena esittämänsä näkemyksensä siitä, että määrärahatason on oltava riittävä ja että TKI-toiminnan vaativan pitkäjänteisyyden ja eurooppalaisen yhteistyön takia toiminnalle tulisi korvamerkitä riittävä rahoitus.**

**Puolustusvoimien toimintamenot (27.10.01) ja
Puolustusmateriaalihankinnat (27.10.18)**

Puolustusmateriaalihankintoihin (27.10.18) esitetään noin 821 miljoonaa euroa. Kokonaisuus sisältää uuden "Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2022-tilausvaltuuden, jolle esitetään noin 155 miljoonaa euroa vuodelle 2022. Lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin esitetään noin 151 miljoonan euron tilausvaltuutta vuosina 2022–2026 tehtäviin materiaalin ja palveluiden hankintaan.

PIA näkee suomalaiselle teollisuudelle mahdollisuuksia ennen kaikkea:

- johtamisen, - tiedustelun ja valvonnan hankkeissa,
- kyberpuolustuksen kehittämisessä,
- sotilaan järjestelmissä,
- ampuatarvikkeiden hankinnoissa,
- maavoimien liikkuvuuden hankkeissa,
- meripuolustuksen kehittämisohjelmassa sekä
- eri järjestelmien integraatiossa ja elinkaaren aikaisessa ylläpidossa.

Näiden alueiden suorituskyvyt ja niitä tukevat teknologiat on määritelty kriittiseksi kansallisen turvallisuuden kannalta (VN periaatepäätös 2016). **Näiden kriittisten**

päsihteeri Tuija Karanko

18.10.2021

alueiden hankinnat tulisi suunnata kotimaahan Valtioneuvoston huoltovarmuuspäätöksen (2018) mukaisesti.

Monitoimihävittäjien hankinta (27.10.19)

HX-hankkeeseen kuuluva teollinen yhteistyö on suuri mahdollisuus suomalaiselle teknologiateollisuudelle. Teollisella yhteistyöllä voidaan kehittää osaamisen huoltovarmuutta ja Suomen puolustuskykyä. Teollisen yhteistyön projekteilla voidaan parhaimmillaan edistää yritysten uudistumista, luoda uutta liiketoimintaa sekä edistää verkostoitumista myös kansainvälisiin arvoketjuihin.

Suoralla teollisella yhteistyöllä tuetaan hankittavaa suorituskykyä koko sen elinkaaren ajan. Puolustusvoimien strategiset kumppanit ja niiden verkostot ovat ensisijaisia suoran teollisen yhteistyö projektien suorittajina. Epäsuoralla teollisella yhteistyöllä kehitetään mm. puolustusjärjestelmän muita osa-alueita.

On ensiarvoisen tärkeää, että teollisen yhteistyön projektit ovat laadukkaita ja vaikuttavia ja ne tukevat suomalaisten yritysten strategiaa ja uudistumista. Puolustushallinnolla tulee olla resursseja tukea suomalaisia yrityksiä teollisessa yhteistyössä myös HX-hankkeen hankintapäätöksen tekemisen jälkeen.

Teollisuuden vientiedellytysten tukeminen

Puolustusvoimien toimintamenomomentin perusteluissa huomioidaan teollisuuden viennin ja kansainvälistymisen edistäminen. Nämä menokohdiltaan vaatimattomat toimenpiteet ovat elintärkeitä suomalaiselle alan teollisuudelle. Toiminta tukee myös sotilaallista huoltovarmuutta vahvasti. Jotta Suomessa toimiva puolustusteollisuus kykenee tukemaan puolustusvoimia, tulee sillä olla asiakkaita myös muualla. Hyvästä vientiyhteistyöstämme huolimatta jääme kuitenkin jälkeen kilpailijamaistamme. Esimerkiksi muut pohjoismaat investoivat teollisuuden vientitukeen huomattavasti enemmän. **Samalla on korostettava, ettei Suomi saa vientilupapolitiikallaan asettaa suomalaista teollisuutta eriarvoiseen asemaan kilpailijoihinsa nähden.**

Sisäministeriön hallinnonala

Sisäministeriön hallinnonalalla PIA:n jäsenistöä kiinnostaa erityisesti eri turvallisuusviranomaisten materiaalihankinnat.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä suurimmat erät kohdistuvat Rajavartiolaitoksen momentille 26.30.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta. Määrärahan käytön suunnitelmassa esitetään useita järjestelmiä, jotka on puolustusministeriön hallinnonalan toimesta esitetty kriittisiksi. **Tällaiset hankinnat tulee kohdistaa kriittiseen Suomessa toimivaan teollisuuteen.**